

ظرفیت های اکوتوریسم دریایی در جزیره قشم

صدیقه محمودی^۱

چکیده

پهنه گسترده و نیلگون، تنوع فرهنگی، حضور کشورها با تنوع اقلیمی و فرهنگی، وجود جاذبه های اکوتوریستی، جزایر بزرگ، حساسیت های اقتصادی، و مرکزیت تبادلات انرژی می تواند این خلیج را در ردیف پر درآمدترین نقاط جهان از نظر جلب و جذب و توسعه فعالیت های گردشگر به تبدیل کند. در همین راستا جزیره کیش به عنوان یکی از زیباترین جزایر ایران در راستای توسعه فعالیت های گردشگری برنامه ریزی شده در پهنه خلیج فارس قرار گرفته است، شناسایی پتانسیل ها و جاذبه ها و توانهای مرتبط با فعالیت های گردشگری می تواند روند برنامه ریزی ها در این زمینه را بهبود بخشد. هدف این مقاله بررسی جنبه های اکوتوریستی موجود در ساحل و آبهای ساحلی جزیره کیش با تأکید بر جاذبه های ورزشی آبی است. بررسی تمامی جنبه های موجود در آب های ساحلی جزیره مقاله به لحاظ گستردگی آن از توان این مقاله خارج است اما به هرجهت این مقاله سعی دارد با بررسی تعاریف و نظریه ها و ابعاد و انواع گردشگری دریایی با تأکید بر جزیره قشم به ارایه راه کارهایی در جهت گسترش و توسعه این پدیده بپردازد.

واژه های کلیدی: توسعه گردشگری دریاها، گردشگری ورزشی - آبی، خلیج فارس، جزیره قشم.

۱- مقدمه و بیان مسئله

توریسم واژه ای است فرانسوی که از ریشه ((تور)) مشتق شده است. تور در زبان فرانسه به معانی زیر آمده است: عمل پیمودن، طی کردن، سیر کردن و گردش نمودن. به نظر پیر لاروس، توریسم، مسافرت به منظور تفریح و لذت است و توریست کسی است که برای خشنودی خود و لذت بردن مسافرت می کند (Lauros, ۱۹۹۹). از موقع که اصطلاح (اکوتوریسم) در اواسط دهه ۱۹۸۰ ابداع شد، تبدیل به موضوعی مهم برای تصمیم گیرندگان، سیاست گذاران، محافل آکادمیک و انجمن های کاری در سطوح بین المللی و محلی شده است (Ceballos- Lascurain, ۱۹۹۶). Hector Ceballos lascurain، کسی است که شهرتش به خاطر معرفی واژه اکوتوریسم و تعریف آن می باشد. سازمان جهانی جهانگرد، توریسم را این گونه تعریف می کند: توریسم عبارت است از مجموعه کارهایی که یک فرد در سفر و در مکانی غیر از محیط عادی خود انجام می دهد.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته تحصیلی طبیعت گردی (اکوتوریسم)، دانشگاه هرمزگان، mahmoodis954@gmail.com

این سفر بیش از یک سال طول نمی کشد و هدف آن سرگرمی، تفریح، استراحت، ورزش و فعالیت هایی از این قبیل است (محرابیان، ۱۳۸۴). اکوتوریسم عبارت است از مسافرت به نواحی بکر و دست نخورده باهدف های خاص اعم از مطالعه، تفریح و لذت بردن از این مناظر و همچنین دیدن حیوانات و گیاهان وحشی این مناطق به اندازه مظاهر فرهنگی (هم در گذشته و هم در زمان حال) که در این نواحی یافت می شود (Ceballos- Lascrain، ۱۹۹۶). با این حال این موضوع درزمینه های محیطی، اقتصادی و اخلاقی مورد سؤال و بررسی قرار گرفته است. آن هایی که طرفدار اکوتوریسم می باشند، آن را به عنوان تنها راه حل و تنها راه امید به منظور حفظ گونه های در حال انقراض، اکوسیستم ها و فرهنگ، در نظر می گیرند. این گفتگو یک گزینه انتخابی مابین توده ها، گروه ها و اکوتوریسم نیست بلکه بحثی است در حمایت از اکوتوریسمی که از تنوعات زیستی، حفاظت کرده و منافی را برای جوامع محلی ایجاد می کند. در واقع یافتن نمونه هایی موفق از اکوتوریسم مشکل است (Buckley، ۲۰۰۱)، علی رغم این مباحث، توافقی عمومی وجود دارد که اگر در مورد اکوتوریسم درست برنامه ریزی شود می تواند سرنوشت مردم و مکان های دوردست و نواحی کمتر توسعه یافته را تغییر دهد و فرصت های بیشتر و بهتری در اختیار آن ها قرار دهد. اکوتوریسم کوتاه شد عبارت است که در زبان فارسی طبیعت گردی نام گرفته و Ecological Torism گرایشی نو و پدیده ای نسبتاً تازه در صنعت جهانگردی است.

۲- ادبیات و پیشینه تحقیق:

این گونه از جهانگردی ها فعالیت های فراغتی انسان را بیشتر در طبیعت امکان پذیر می سازد و مبتنی بر مسافرت های هدفمند همراه با دیدار و برداشت های فرهنگی و معنوی از جاذبه های طبیعی و لذت جویی از پدیده های گوناگون آن است (یغماییان، ۱۳۸۲). در قانون توسعه صنعت ایران گردی و جهانگردی (مصوب مهر ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی)، ایران گردی و جهانگردی عبارت است از: هر نوع مسافرت انفرادی یا گروهی که بیش از ۲۴ ساعت بوده و به منظور کسب و کار نباشد (رحمانی، ۱۳۷۵). عجیب نیست که دولت ها در کشورهای که دریاها، جزایر و سواحل بخش اعظم سرزمینشان را به لحاظ زیستی و فرهنگی تشکیل داده است، اکوتوریسم را به عنوان راه حل مشکلات ناشی از توسعه نیافتگی، حاشیه ای بودن و فقر می دانند. امروزه ورزش و فعالیت های مرتبط با آن با گردشگری ارتباط تنگاتنگی پیدا کرده است. گردشگری ورزشی یکی از حیطه های رو به رشد گردشگری است که مسابقات و رویدادهای ورزشی تعداد کثیری گردشگر چه داخلی و چه خارجی را جلب می کند. از آنجایی که رابطه بین اکوتوریسم و برخی از جنبه های ورزشی رابطه متقابل می باشد در مورد اکوتوریسم تعابیر و تفاسیر مختلفی ارائه شده است. معیارهایی چون منافع محلی، حمایت از حفظ محیط زیست، توسعه کوچک مقیاس، حجم کم بازدیدکنندگان و تجارب آموزشی و غیره، بیان کننده این مطلب است که بسیاری از نواحی دارای گردشگری جزایر، توان تبدیل شدن به محل های عرضه اکوتوریسم را دارند و احتمال دارد به عنوان مکان های عرضه کننده اکوتوریسم، در نظر گرفته شوند. جزیره قشم به عنوان بزرگ ترین جزیره خلیج فارس از آنجاکه از برخی از کشورهای منطقه هم بزرگ تر است دارای جمعیت کمی در مقایسه با پهنه های زمینی در اختیار خود می باشد به همین دلیل بسیاری از فضاهای خالی جزیره فرصت هایی را برای توسعه ساخت و سازها در ارتباط با فعالیت های گردشگری فراهم آورده است. در کنار جاذبه های متنوع گردشگری که در قشم وجود دارد فعالیت های ورزشی آبی به عنوان یکی از جاذبه های درآمدزا می باشد که برنامه ریزی عملیاتی در مورد آن صورت نگرفته است و یا اگر هم صورت گرفته در سطح محدود می باشد.

علی‌رغم پیش‌بینی‌های انجام‌شده در قالب برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور هنوز توسعه برخی استان‌ها با مسائل و چالش‌های اقتصادی مواجه است، چراکه، راهبردهای گذشته در زمینه توسعه و کارآفرینی موفقیت‌آمیز نبوده یا نتوانسته‌اند مسائلی همچون فقر، اشتغال، بهداشت، امنیت غذایی و پایداری محیط‌زیست را به نحو مطلوب تأمین کنند. این راهبردها در توزیع منافع حاصل از رشد و توسعه نیز موفق نبوده و سبب ایجاد مشکلات متعددی برای نواحی، بخصوص نواحی روستایی شده‌اند. یکی از راهبردهایی که اخیراً در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته، توسعه و گسترش طبیعت‌گردی در نواحی محروم و دارای پتانسیل‌های لازم برای گسترش گردشگری است (هادی زنونز، ۱۳۸۲).

جزیره قشم بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس ضمن دارا بودن جاذبه‌های بی‌شمار طبیعی و فرهنگی متأسفانه به دلیل عدم معرفی مناسب، کمبودهای ساختاری و نبود یک برنامه مدیریت نتوانسته در خصوص جذب گردشگر به طور شایسته عمل نماید.

پتانسیل‌های گردشگری جزیره قشم شامل منابع طبیعی و جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی جزیره است. از منابع

طبیعی جزیره می‌توان به: سواحل زیبا و منحصر به فرد آن به‌ویژه در قسمت جنوبی جزیره، جنگل‌های حرا، غار نمک، جزایر مرجانی، نخلستان‌ها، نهالستان‌ها، درختان انجیر معابد زیستگاه لاک‌پشت‌های دریایی، آبی‌دان دریایی جزیره، زیستگاه طبیعی پرندگان آبی و کنارآبی، جزایر ناز، تنگه عالی، تنگه چاه کوه، بام قشم و چشمه‌های آب‌معدنی جزیره اشاره کرد. مهم‌ترین جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی این جزیره که به نوبه خود به عنوان منابع جذب گردشگر نیز محسوب می‌گردند، عبارتند از: ژئوپارک، مساجد (قبا، رمچاه، جامع لافت و بی بی قشم)، فرهنگ و آداب و رسوم جوامع محلی، زیارتگاه شاه شهید، قلعه پرتغالی‌ها، قلعه نادری، قبرستان انگلیسی‌ها، خانه‌های روستایی با معماری ویژه در لافت، چاه‌های طلا و غار خریس.

ارزیابی توان اکولوژیک سرزمین، مرحله میانی فرایند آمایش یا برنامه‌ریزی استفاده از سرزمین است (مخدوم، ۱۳۷۴).

گردشگری ورزشی چیست؟ چند سالی است تعریف‌های گوناگونی از گردشگری ورزشی در محافل علمی مطرح می‌شود. علی‌رغم رشد فرصت‌های گردشگری ورزشی در سال‌های اخیر، این نوع از گردشگری به‌عنوان مسئله جدید و روز مطرح است. جدیداً مسافرت‌های گروهی و فردی برای شرکت در مسابقه جز این نوع گردشگری محسوب می‌شود. اگرچه از لحاظ تاریخی، گروه‌های اجتماعی به‌طور عمده در مسافرت‌هایشان ورزش‌های مورد علاقه خود را تعقیب می‌کنند و به انجام آن می‌پردازند اما امروزه با دیدی علمی به این قضیه پرداخته می‌شود. در انتهای قرن ۱۹ ورزش‌هایی مثل اسکی، قایق‌سواری، گلف و جز ورزش‌های فردی بودند که افراد زیادی را جذب خود کرده‌اند و برای انجام آن تن به مسافرت می‌سپارند و از انجام آن لذت می‌برند. تا اواسط ۱۹۷۰ تخمین زده می‌شود که ۳۳ درصد از کل مسافرت‌ها در US را گردشگران ورزشی تشکیل دهند. مجله‌ها و روزنامه‌های گردشگری تلویزیون و رادیو همگی تبلیغات خود را برای جذب گردشگر در زمینه‌ی ورزش و فعالیت‌های ورزشی متمرکز نمودند.

امروزه بسیاری از مردم کره زمین به شیوه‌ای جدید ((کوچ)) می‌کنند. در جست‌وجوی چشم‌اندازهای بکر و زیبا، آب و هوایی دل‌انگیز و صدها دست‌آویز برای رفتن به نقاطی که واجد جاذبه‌هایی ویژه هستند. هجوم میلیونی گردشگران داخلی به شمال، اصفهان، شیراز، خوزستان و ... در ایام نوروز گسیل مسافران تابستانی صفحات شمالی کشور را می‌توان ((کوچ)) در مقیاس معیار و اندازه‌های زمان ما دانست. مقیاس این جابه‌جایی در سطح کره زمین ارقامی نجومی را نشان می‌دهد، به طوری که در سال ۲۰۰۰ میلادی بیش از ۶۱۰ میلیون نفر در سراسر جهان از کشور خود خارج شده و به نقاط دیگر دنیا سفر نموده‌اند. این جابه‌جایی‌های عظیم چرخ‌های صنعتی را به گردش درمی‌آورده چرخش مالی آن بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار در سال است. جزیره

قشم با توجه به فرار گرفتن در نزدیکی کمربند استوا از آب و هوایی گرم و مرطوب بهره می برد این مشخصه در فصل سرد سال از اهمیت بالایی برخوردار است به طوری که هم زمان اردیبهشت با منفی ۳۰، درجه قشم از گرمای بالای ۲۰ درجه برخوردار است. این بزرگ ترین امتیاز برای توسعه توریسم در فصل سرد سال است.

در آستانه هزاره سوم، صنعت گردشگری به عنوان یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی در بسیاری از کشورها مطرح و اقدامات گسترده ای برای توسعه این صنعت در آنها آغاز شده است. ژئوپارک قشم اولین و تنها ژئوپارک خاورمیانه ای است که در سال ۱۳۸۵ به ثبت شبکه جهانی ژئوپارک ها رسید. در حال حاضر تنها ۱۹ کشور جهان ژئوپارک ثبت شده دارند که ایران نیز به واسطه ژئوپارک قشم یکی از این ۱۹ کشور است. کشور ایران از نظر جاذبه های طبیعی در جهان، دارای رتبه پنجم است. وجود تالابهای حائز اهمیت بین المللی، پارک های ملی و مناطق حفاظت شده در ایران که ذخیره گاه کره مسکون نام گرفته و نیز تنوع بسیار زیاد گونه های گیاهی و جانوری کشور، پتانسیل های گردشگری بسیار بالایی را در خود جای داده اند. از بیان تمام مناطق گردشگری ذکر شده، جزیره قشم قابلیت بررسی بیشتری دارد، زیرا قشم، بزرگترین جزیره خلیج فارس با مساحتی در حدود ۱۶۰۰ کیلومتر مربع در برگیرنده ی اولین ژئوپارک خاورمیانه و مطمئناً از نقاط بی همتای جهان است که شامل مجموعه ای از پدیده ها و جاذبه های زمین شناختی، طبیعی، تاریخی و فرهنگی است (محراییان، ۱۳۸۴).

نویسنده و سال	موضوع	مواد و روش ها	نتایج	تحلیل
رضاییان و جوی، ۱۳۹۲	ارائه برنامه مدیریت راهبردی توسعه طبیعت گردی جزیره قشم به روش Swot	به منظور دستیابی به آمار و اطلاعات پایه به مرکز آمار ایران، اداره مدیریت و برنامه ریزی استان هرمزگان، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان و سازمان منطقه آزاد قشم مراجع گردید. کار تعیین پتانسیل و توان اکولوژیک منطقه تحت بررسی با استعانت از روش تجزیه و تحلیل سیستمی و با استفاده از تکنیک مگ هارگ به کمک نرم افزار Arc Gis در مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ به انجام رسید.	با توجه به ضرورت آگاهی از توان طبیعی منطقه پیش از هرگونه اقدام به طرح ریزی برنامه های توسعه آتی، مطالعات ارزیابی توان اکولوژیک به انجام رسید. باهدف بررسی پتانسیل و توان اکولوژیک جزیره قشم به منظور استقرار کاربر تفرج (گسترده و متمرکز) پس از شناسایی عرصه تحت بررسی نقشه منابع در مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ تهیه گردید. در تجزیه و تحلیل منابع ابتدا نقشه های طبقات ارتفاع از سطح دریا، شیب و جهت های جغرافیایی تهیه و سپس به سه روش ترکیبی و با استعانت از نرم افزار Arc Gis نقشه واحدهای شکل زمین تولید شد. بازدید از مناطق طبیعی بدون هرگونه ساخت یا تجهیز امکانات زیربنایی در زمره گردشگری گسترده محسوب می گردد که متضمن توسعه اندک است.	مطالعات ارزیابی توان اکولوژیک به منظور استقرار کاربری تفرج گسترده مبتنی بر مدل های تعریف شده این کاربری در سرزمین ایران معرف سه طبقه یا درجه مرغوبیت برای استقرار این کاربری در جزیره می باشد: طبقه فاقد محدودیت برای توسعه گردشگری گسترده (طبقه ۱) طبقه دارای محدودیت برای توسعه گردشگری (طبقه ۲) و طبقه نامناسب برای توسعه گردشگری (طبقه ۳).
خلیلی و همکاران،	ظرفیت گردشگری دریایی در قشم با تأکید	تحقیقات میدانی بر روی ظرفیت های اکوتوریسم دریایی جزیره قشم و اثرات منفی و مثبت این ظرفیت ها بر ویژگی های کلی	پژوهش های میدانی که اخیراً توسط سازمان بین المللی گردشگری انجام شد بیانگر این نکته است که سواحل قدیمی دریاها و مناطقی با مناظر	گردشگری ورزشی که با تأکید بر منابع آبی این نیست که تنها از منابع آبی استفاده کنیم، بلکه به صورت ترکیبی می توان از جاذبه های

<p>ورزشی و خشکی توأمان استفاده کنیم برای نمونه وقتی برگزاری مسابقات دریایی یا دیگر انواع مسابقات در جزیره برگزار می شود در حاشیه این نوع مسابقات بسیاری از فعالیت های گردشگری مانند بازدید از جاذبه ها هم برای شرکت کنندگان و هم برای تماشاگران می تواند موجبات بازدید مجدد و توسعه فعالیت های گردشگری را سبب شود.</p>	<p>دیدنی و جذابیت برای تعطیلات به طور قاطع از طرف مردم مورد استفاده قرار می گیرد، ۲۲٪ از این پژوهش بیانگر این مطلب است که فرصت شرکت ورزشی در سال های اخیر از ورزش های وابسته به اوقات فراغت اقتباس گردید. مفاهیم علمی اخیر گردشگری ورزشی را به عنوان یک موضوع درخور توجه اندیشمندان قرار داده است. در این زمینه (گردشگری ورزشی) منابع کمیابی وجود دارد و تحقیقات کمی صورت گرفته است.</p>	<p>جزیره.</p>	<p>بر ورزشی _ آبی</p>	<p>۱۳۹۸</p>
--	--	---------------	-----------------------	-------------

۳- روش کار

قشم در دهانه تنگه هرمز است. این جزیره مدخل ورودی خلیج فارس از دریای عمان (تنگه هرمز) قرار دارد. مساحت جزیره ۱۴۹۱ کیلومتر مربع حدود ۲/۵ برابر کشور بحرین است. طول جزیره از بندر قشم تا باسعید و بین ۱۰۰ تا ۱۳۰ کیلومتر است و عرض آن در شهر قشم ۵ کیلومتر و قسمت باسعید و تا روستای دوستکو حدود ۱۲ کیلومتر است (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۸۲: ۳-۶)، به لحاظ تقسیمات کشوری جزیره دارای یک شهرستان، دو بخش (قشم و شهاب)، سه شهر (قشم، هرمز، سوزا) و هفت دهستان تقسیم می شود.

اطلاعات آماری شهرستان قشم

جمع				نام
خانوار	زن	مرد	جمع	
۶۷۹.۲۲	۵۸۱.۵۰	۷۵۴.۵۴	۳۳۵.۱۰۵	جمع کل شهرستان قشم

شکل ۱ موقعیت جزیره قشم در خلیج فارس

۴- پتانسیل های گردشگری ورزشی در جزایر

گردشگری ورزشی کلید اقتصادی عظیم میزبانی یک رویداد بزرگ مثل رقابت های المپیک یا جام جهانی است و این دلیل صرف میلیون ها دلار برای جذب گردشگران ورزشی است. تجارت، ورزش و گردشگری، موضوعاتی قابل ترکیب هستند و ترکیب حاصله از چنان سودآوری برخوردار است که تمام کشورها، مناطق، آژانس های مسافرتی و رشته های ورزشی می توانند از آن بهره مند شوند. در بعضی کشورها به ازای هر روز برگزاری رقابت ها حتی گاهی تا حدود ۴۰۰ میلیون دلار سود عاید میزبان می شود. برای مثال مسابقات رالی استرالیا در سال ۱۹۹۳ درآمدی حدود ۱۹ میلیون دلار عاید استرالیای غربی کرد، همچنین حدود ۹۲ کشور از سراسر دنیا زیر پوشش تلویزیونی این رقابت ها قرار گرفتند که این خود بهترین روش تبلیغ و معرفی این کشور در سراسر دنیا، به غیر از منافع مالی آن بود (۱۹). با توجه به موارد مذکور، در دنیای امروزی گردشگری ورزشی منبع سرشاری از سود و درآمد است و هر کشور که بتواند شرایط استفاده از این منبع را فراهم کند از مواهب و مزایای آن بهره مند خواهد شد. آمارها بیانگر آنند که بسیاری از کشورهای جهان که شرایط مناسبی در خصوص گردشگری اداره می کنند. در حقیقت یکی از جنبه هایی از گردشگری که به سرعت در حال ترقی و پویایی است مسافرت به منظور انجام فعالیت های ورزشی و فیزیکی است. پژوهش های میدانی که

اخیرا توسط سازمان بین المللی گردشگری انجام شد بیانگر این نکته است که سواحل قدیمی دریاها و مناطقی با مناظر دیدنی و جذاب برای تعطیلات به طور قاطع از طرف مردم مورد استفاده قرار می گیرد، ۲۲٪ از این پژوهش بیانگر این مطلب است که فرصت شرکت در فعالیت های ورزشی در انتخاب مکانی برای تفریح بسیار مهم است. اصطلاح گردشگری ورزشی در سال های اخیر از ورزش های وابسته به اوقات فراغت اقتباس گردید. مفاهیم علمی اخیر گردشگری ورزشی را به عنوان یک موضوع در خور توجه اندیشمندان قرار داده است. در این زمینه گردشگری ورزشی منابع کمیابی وجود دارد و تحقیقات کمی صورت گرفته است. در اکثر موارد نواحی جزیره ای به دلیل تصمیمات سیاسی و اقتصادی نامناسب منزوی، شکننده و حاشیه ای بوده و محل سکونت فقیرترین آدمها می باشد. علاوه بر تصمیمات نادرست سیاسی محدودتهای ذاتی نیز گریبانگیر این نواحی می باشد عوامل مانند ضعف ارتباطات و تعامل با گستره اصلی کشور، محدودیت های اقلیمی و در محاصره بودن، نیز گاهی اوقات جزایر را بشدت تحت تأثیر قرار میدهند. علی رغم این محدودیت های فرصت هایی نیز به علی رغم پیچیدگی ها و مشکلاتی که در توسعه جزایر وجود دارد توسعه و بسط توریسم به عنوان گزینه ای آشکار و واضح دیده میشود و به عنوان یکی از راه های رسیدن به توسعه جزایر در نظر گرفته می شود. همه توریسم های طبیعی اکوتوریسم نیستند و همچنین همه پول هایی که صرف خرید اسباب و لوازم در طبیعت و دنیای خارج می شود ممکن است در زمینه فعالیت های اکوتوریستی خرج نشده باشد. با این حال ارزش واقعی اقتصاد اکوتوریستی هم در مقیاس بین المللی و هم محلی بسیار زیاد است (William et al, ۲۰۰۲). همه مکان های مربوط به اکوتوریسم، جزایر نیستند. در واقع تعداد کمی از جزایر به عنوان مکانهای اکوتوریستی ذکر شده اند.

جدول (۱): جزایر منتخب و کارکرد آنها در دریای مدیترانه

جزایر	مساحت (km ²)	جمعیت	تراکم جمعیت	کارکرد و صادرات
ایبزا	۵۷۲	۹۳۷,۶۰	۵,۱۰۶	گردشگری، کشاورزی، نمک دریا
مالورکا	۶۶۸	۰۰۰,۶۲۰	۱,۹۲۸	معادن، شیلات، کشاورزی،

گردشگری				
شینات، کشاورزی، گردشگری، صنعت	۱,۱۶	۷۲۷,۵۸	۶۳۹,۳	مینورکا
گردشگری، کشاورزی	۰,۲۹	۱۰۲,۲۵۲	۶۸۰,۸	کورس
گردشگری، کشاورزی، شینات، معدن	۳,۱۲۴	۷۲۲,۲۷	۲۲۳	البا
شینات، کشاورزی، گردشگری	۶,۶۹	۰.۶۵۷,۱۳۷۵	۸۱۳,۲۳	سردینیا
گردشگری، شینات، صنعت، پالایشگاه نفت خام، کشاورزی	۵,۱۹۵	۰.۲۵,۵۲۸۰	۷۰۹,۲۵	سیسیلی

کارکرد و صادرات	تراکم جمعیت	جمعیت	مساحت (km ²)	جزایر
فرآورده های مواد غذایی، کشاورزی	۴,۶۵	۰۵۴,۵۴۰	۲۶۰,۸	کرت
کشاورزی، گردشگری	۰,۳۱	۶۱۹,۴۳	۴۰۴,۱	رودز
کشاورزی، گردشگری	N/A	۳۰۵,۲۰	N/A	کاس
شینات، گردشگری	N/A	۵۰۰,۲	N/A	سیمی
کشاورزی، شینات	۶,۶۳	۷۰۰,۱۰۳	۶۳۰,۱	لسبوس
کشاورزی	۰,۳۱۹	۰۳۷,۱۴	۴۴	ناکسوس
کشاورزی، صنعت محدود، گردشگری محدود	۰,۴۲	۳۹۷,۳۱	۷۴۶	سفولونیا
کشاورزی، صنعت، گردشگری	۷,۱۶۳	۱۰۲,۹۷	۵۹۳	کورفو
کشاورزی	N/A	N/A	۴۰۲	زاکینفوس
گردشگری، کشاورزی، صنعت	۴,۷۷	۰۰۰,۷۱۶	۲۵۱,۹	قبرس
کشاورزی، صنعت	۳,۴۵۹,۱	۰۰۰,۳۵۹	۲۴۶	مالت

.Source: Central Intelligence Agency, World Factbook (Washington, D. C. : Author, 1997)

تحلیل مطالب موجود در جدول شماره (۱) بیانگر اهمیت نقش گردشگری در جزایر دریای مدیترانه است. از بیست جزیره مطرح شده در جدول فقط در پنج مورد گردشگری به عنوان فعالیت غالب جزیره ذکر نشده است.

۵- جزایر توسعه یافته

در کشورهای توسعه یافته بسیاری از نواحی گردشگری در جزایر، نقش مهمی را در اقتصاد محلی ایفا می کنند. بررسی ها نشان می دهد که جنبش و حرکت زیادی بین بازدید کنندگان مکان های اکوتوریستی وجود دارد مانند مناطق بیابانی دور دست و وحشی و جاهایی که دسترسی به آنها از طریق پیاده روی و هوا امکان پذیر است. پیاده روی، اردو زدن، شنا کردن، صخره نوردی، دوچرخه سواری در سواحل جزایر، حمام آفتاب، قایق سواری، برگزاری مسابقات ورزشی دیدن، حیات وحش و دیگر انواع تفریحات سالم و شادی آور در این نوع به خصوص در امریکای شمالی در حال افزایش است. به عنوان مثال انجمن ملی تفریحات و محیط در آمریکا در خلال سال های ۹۵ - ۱۹۹۴ گزارش داد که در سالهای ۱۹۸۲ و ۱۹۹۴ تعداد بازدید کنندگان و بینندگان پرنده در حدود ۱۵۵ درصد، میزان پیاده روی نزدیک به ۹۴ درصد و back packerها (ورزش باربری) نزدیک به ۷۳ درصد افزایش یافته است

(Yukon, n.d cited in fennel, ۲۰۰۲, Us federal governmental) در مناطق مرزی و سرحدی مانند Yukon و منطقه شمال غربی در کانادا و الاسکا در آمریکا گردشگری افزایش یافته است که این موضوع به خاطر تقاضای جهانی برای دیدن مناطق دور دست بوده است. در استرالیا، جزیره فراسر با بیش از ۳۰۰۰۰۰ گردشگری در سال یکی از مکان های گردشگری جهان است. جاذبه گردشگری این جزیره سگ وحشی استرالیایی است. این سگ یک شکارچی خانگی و آفت کشاورزی شناخته شده است

(Cobett, 2001:Fleming 2001 , Corbett, Harden & Thomson). در نیمه دهه ۱۹۸۰ میلادی برای نخستین بار در جزیره فرا سر این بحث مطرح شد و در همین زمان تعداد بازدید کنندگان در طی ۱۰ تا ۱۵ سال اخیر افزایش یافت (EPA, 2001: QPWS, Unpublished data).

۶-نگاهی به قشم

قشم در دهانه تنگه هرمز است. این جزیره مدخل ورودی خلیج فارس از دریای عمان (تنگه هرمز) قرار دارد. مساحت جزیره ۱۴۹۱ کیلومتر مربع حدود برابر کشور بحرین است. طول جزیره از بندر قشم تا باسعیدو بین ۱۰۰ تا ۱۳۰ کیلومتر است و عرض آن در شهر قشم ۵ کیلومتر و قسمت باسعیدو تا روستای دوستکو حدود ۱۲ کیلومتر است (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۸۲، ۶۳)، به لحاظ تقسیمات کشوری جزیره دارای یک شهرستان دو بخش (قشم و شهاب)، سه شهر قشم، هرمز، سوزا) و هفت دهستان تقسیم میشود.

جدول ۲ شماره: تعداد کل خانوار و جمعیت ساکن در قشم

جمع				نام
خانوار	زن	مرد	جمع	
۶۹۷,۲۲	۵۸۱,۵۰	۷۵۴,۵۴	۳۳۵,۱۰۵	جمع کل شهرستان قشم

منبع: مرکز آمار ایران: ۱۳۹۵

۶-۱- اقلیم جزیره و صنعت گردشگری

امروزه نیز بسیاری از مردم کره زمین به شیوه ای جدید «کوچ» می کنند. در جستجوی چشم اندازهای بکر و زیبا، آب و هوایی دل انگیز و صدها دستاویز برای رفتن به نقاطی که واجد جاذبه های ویژه هستند. هجوم میلیونی گردشگران داخلی به شمال، اصفهان، شیراز، خوزستان و در ایام نوروز گسیل مسافران تابستانی صفحات شمالی کشور را می توان «کوچ» در مقیاس، معیار و اندازه های زمان ما دانست. مقیاس این جابجایی در سطح کره زمین ارقامی نجومی را نشان می دهد، به طوری که در سال ۲۰۰۰ میلادی بیش از ۶۱۰ میلیون نفر در سراسر جهان از کشور خود خارج شده و به نقاط دیگر دنیا سفر نموده اند. این جابجایی عظیم چرخ های صنعتی را به گردش در می آورد که چرخش مالی آن بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار در سال است (سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ۱۳۸۶)، بررسی اقلیمی برای توسعه توریسم امروزه از الزامات این بخش می باشد. در واقع فصول مختلف سال و شرایط اقلیمی محدوده های معینی از سال، عامل مهمی در انتخاب محل توسط گردشگران است. جزیره قشم به توجه به قرار گرفتن در نزدیکی کمربند استوا از آب و هوایی گرم و مرطوب بهره می برد این مشخصه در فصل سرد سال از اهمیت بالایی برخوردار است به طوری که همزمان اردیبهیل با منفی ۳۰ درجه قشم از گرمای بالای ۲۰ درجه برخوردار است این بزرگترین امتیاز برای توسعه توریسم در فصل سرد سال است. در این زمینه آگاهی دادن به گردشگران با توجه به برنامه ریزی کاربردی برای این بخش نباید در تمام دورانم برنامه ریزی فراموش شود چون مسئله مهم برای گردشگران خارجی و داخلی این است که بدانند منطقه مورد نظر آنها دارای چه شرایط آب و هوایی است و محدودیت ها و پتانسیل های آن چیست؟ و فصل مناسب سفر به نقاط مستعد گردشگری به لحاظ شرایط مساعد و بدون خطر جوی در چه زمانی است؟ تهیه گزارشات روزانه و ارائه آن به صورت خبر به همراه توضیحات حاشیه از طریق صدا و سیما می تواند مشکلات فراروی این زمینه را حل کند. البته بررسی آماری ایستگاه های هواشناسی و اقلیم آسایش جزیره در این مقاله نمی گنجد به همین دلیل از ارائه آن خوداری میشود.

۶-۲- سواحل و صنعت گردشگری

سواحل خلیج فارس موقعیت مطلوبی را به عنوان یک فرصت در جذب گردشگر برای جزیره قشم فراهم آورده است. در سواحل جنوبی کشور بویژه در قشم و کیش مناسب بودن درجه حرارت در فصل سرد و مهیا بودن شرایط برای فعالیت های ورزشی آبی مانند قایق رانی، جت اسکی، اسکی روی آب و غواصی پتانسیل های نهفته برای توسعه فعالیت های گردشگری در این بخش از جاذبه های اکوتوریستی ایران به شمار می آید. طرح جامع منطقه آزاد قشم که در سال ۱۹۹۴ توسط مهندسان و معماران و اقتصاددانان (مشاور SWECO) تهیه شده تمام زمینه های توسعه جزیره را در ابعاد کشاورزی، صنعتی، حمل و نقل و... بررسی کرده است. گردشگری هم یکی از زمینه هایی بوده که توسط این گروه بررسی شده است از نظر این گروه جزیره قشم بزرگترین و مهمترین جاذبه های طبیعی شامل (دریا، ساحل، بیشه، غار، کوهستان، جنگل حرا با درختان مانگرو را دارا میباشد. به لحاظ فرهنگی قلعه تاریخی شهر قشم، مساجد و آب انبارها، آداب و رسوم و چندین دهکده زیبا بزرگترین جاذبه های فرهنگی جزیره را تشکیل می دهند. جزیره قشم هم برای بومی های ساکن کشورهای جنوب خلیج فارس و هم برای ایرانیان ساکن در عرض های بالای کشور دارای یک پتانسیل بالقوه میباشد. از طرفی باید واقعتی به نام پتانسیل منطقه آزاد قشم^۲

^۲ Qeshm free Area

را به این جاذبه ها افزود که خود به عنوان یک جاذبه قوی در جذب گردشگر به حساب می آید. طبیعتا کسی که برای خرید وارد قشم می شود خود را از دیدن جاذبه های زیبای قشم محروم نمی کند. این طرز فکر برابر است با ماندن در جزیره و صرف هزینه که خود امروزه یکی از بزرگترین اهداف در جذب گردشگر است. بررسی تطبیقی این دو جزیره نشان می دهد که جزیره قشم به لحاظ برخورداری از جاذبه تمام شرایط یک جزیره خوب برای جلب گردشگر نسبت به جزیره موریتویس را دارد. اما چرا آمار گردشگران بازدید کننده این دو جزیره قابل مقایسه نیست قطعا این ضعف قشم به چالش های مدیریتی برمی گردد. برتری های که جزیره قشم نسبت به جزیره موریتویس دارد در آینده نه چندان دور می تواند به عنوان یک منبع و مقصد خاص گردشگری برای گردشگران داخلی و خارجی باشد. فقط باید در این راه تمهیداتی اندیشید. در این زمینه یک نمونه دیگر فیجی می باشد که در اواخر دهه ۱۹۶۰ رشد سریعی را در گردشگری تجربه کرده است. پتانسیل دریا^۳، ساحل ماسه ای^۴، خورشید^۵ و لبخند^۶ از عوامل این رشد محسوب میشود (پور و خشوری، ۱۳۸۰: ۱۲). تمامی این عوامل در جزیره قشم وجود دارد. شناسایی پتانسیل ها و طبقه بندی آنها و نگرش سیستمی برای توسعه گردشگری آنها می تواند چالش های فرا روی این پدیده را حل کند.

۶-۳- اثرات مثبت گردشگری در جزیره قشم

از جمله مزایای این صنعت گستردگی زمینه اشتغال در آن است به گونه ای که هم کارگران ساده بدون مهارت و هم صاحبان مهارت های گوناگون می توانند در این رشته شاغل شوند، به طوریکه اشتغال در این صنعت باعث افزایش ظرفیت و درآمد ملی هم به صورت ارز خارجی و هم باعث سرعت بخشیدن به گردش پول در کشور میزبان می شود. از طرف دیگر گردشگری به عنوان یک رشته مهم از بخش خدمات مستلزم به کارگیری نیروی انسانی است. شاید مهمترین دلیل ماندگاری جمعیت در جزیره همین باشد که نکته بسیار مهمی است زیرا که توسعه فعالیت های گردشگری نیاز ایجاد شغل های زیادی در زمینه حمل نقل، اقامت گاهی، خرید سوغات و تغذیه است فعالیت گردشگری یک صنعت خدماتی است و می تواند مشاغل گوناگون و متعددی را در بازارهای کالا عرضه کند. اشتغال در هتل ها، متل ها، رستوران ها، آژانس های مسافرتی و خدمت در شرکت های حمل و نقل و به طور کلی اشتغال کلیه کسانی که با گردشگران خارجی به شکلی از اشکال سر و کار دارند، همگی به نیروی انسانی نیاز دارند که به موازات افزایش گردشگرها این نیاز شدت می گیرد (رضوانی، ۲۰۴). از طرفی صنعت گردشگری موجب تبادل فرهنگی بین ملت ها می گردد، بدین معنی که حرکت سالانه بالغ بر صدها هزار گردشگر از ملت های مختلف با اندیشه ها و فرهنگ های متفاوت و ورود آنها به ایران در جهان بینی میلیون ها نفوس ایرانی مؤثر می باشد و ایرانیان در تماس با خارجی ها با فرهنگ ها و آداب و رسوم و افکار آنان آشنا شده و متقابلا می توانند مصرف فرهنگ و ادب ایران اسلامی باشند (رضوانی، ۱۳۷۴: ۲۰۵). تأثیری که در اثر برخورد میزبان و گردشگر به وجود می آید یک پدیده کاملا مثبت است، یافته

³ Sea

⁴ Sand

⁵ Sun

⁶ Smile⁶ Sea

⁶ Sand

⁶ Sun

⁶ Smile

های اسمیت (۱۹۸۹) در زمینه انسان شناسی گردشگری که به صورت کتاب تدوین شده به سرعت در دنیای علمی مورد قبول واقع شده است. هرگونه گسترش اقتصادی در ساختار اجتماعی و جوانب فرهنگی جامعه پیچیدگی هایی ایجاد می کند. در جایی که میزبانان و گردشگران پیش زمینه های اجتماعی و فرهنگی یکسان داشته باشند، به تغییرات فرهنگی اجتماعی، باعث برخورد میزبانان و گردشگران می شود (کوپر و دیوید، ۱۳۸۰: ۱۷۱). این صنعت می تواند با شناسایی فرهنگ های خاص و ترویج آنها موجب افزایش آگاهی های مردم نسبت به سنت های بومی و محلی می شود و نیز به تجدید حیات هنر، هنر دستی جامعه میزبان، ایجاد مراکز مخصوص برای انجام این کارها و سرانجام فروشگاه های صنایع دستی کمک های شایانی می کند (پارساتیان و اعرابی، ۱۳۷۷: ۴۹). گردشگری از طریق تأثیر بر درآمد ملی، اشتغال، تغییر قیمت ها و تراز بازرگانی ملی، اقتصاد کشور را تحت تأثیر قرار میدهد. و پول و جمعیت را از مراکز تمرکز و ثقل صنعتی به سوی روستاها و نقاط طبیعی می کشاند و سبب میگردد تا پول و منافع اقتصادی در تمام سطوح جامعه به طور یکسان پراکنده شود (رضوانی، ۱۳۷۹: ۴۵).

الف- تأثیر گردشگری بر درآمد ملی (ضرغام، ۱۳۷۵: ۳۷).

ب- تأثیر گردشگری بر اشتغال

۶-۴- اثرات منفی

با توجه به این که گردشگری دریایی، جزیره ای و ساحلی است گردشگران در آن از تسهیلات چندگانه در خشکی و دریا شامل دیدن مناظر، ورزش، خرید و غیره بهره می برند (پوروخشوری، ۱۳۸۰: ۱۶). که توسعه این وضعیت در صورت ضعف مدیریت زیست محیطی می تواند حیات و آینده جزیره را به خطر اندازد.

دنیس گایله اعتقاد دارند که به مجرد ورود گردشگران به نواحی ساحلی در جزایر به خصوص جزایر کوچک اثرات زیست محیطی آشکار می شوند.

(آلودگی آب های ساحلی

انباشت زباله های جامد

ماهگیری غیر قانونی

ریختن لوازم مورد نیاز برای سفرهای دریایی

(محدودیت در استفاده از مواد غذایی مغذی در آبهای ساحلی

واردات بیش از اندازه موارد خدماتی برای گردشگران (Apostolopoulos, ۲۰۰۷: ۳۹).

همچنین توسعه فعالیت های گردشگری در سواحل اعم از دریا و جزیره می تواند پیامدهای مخرب زیست محیطی دیگری را به همراه داشته باشد. ازدیاد فشار بر تسهیلات و امکانات زیربنایی، آشفستگی اجتماعی، آسیب به سنت های فرهنگی و محیط زیست فرهنگی از این موارد است. اما با توجه به این حساسیت های زیست محیطی، توسعه گردشگری ورزشی به صورت انبوه می تواند چالش های فراوانی را فراروی آینده جزیره به ارمغان آورد این شرایط یعنی توسعه گردشگری بدون برنامه ریزی می تواند اثرات به شکننده را برای جزیره به همراه داشته باشد زیرا زیست بوم های خاصی در جزیره است و افزایش ساخت و ساز در سواحل می تواند آلودگی بصری را هم موجب شود. در این راستا اینسکیپ معتقد است که آلودگی بصری ممکن است ناشی از عوامل متعددی باشند

- هتل های دارای طراحی ضعیف و دیگر ساختمانهای رفاهی گردشگری که با سبک و مقیاس معماری محلی تناسب نداشته و یا به طور مطلوب با محیط طبیعی تلفیق نشده اند؛
- استفاده از مواد نامناسب در سطوح بیرونی با ظاهری ساختمانها
- طراحی نامناسب چشم انداز؛
- استفاده از علائم بزرگ و نامناسب برای تبلیغات؛
- خطوط و پایگاه های مخابراتی و الکتریکی (بالا تر از سطح زمین)؛
- ایجاد مانع دید در چشم انداز طبیعی در نتیجه ساخت و ساز (Inskip, ۱۹۹۱: ۳۴۵) نگهداری ضعیف از ساختمانها و چشم اندازها (علی قلیزاده، ۱۳۸۶).

۷- نتیجه گیری

امروزه صنعت گردشگری در جهان توسعه فراوانی یافته است و بسیاری از کشورها از این رهیافت توانسته اند وضعیت خویش را تا حد درخور توجهی بهبود بخشیده و بسیاری از مشکلات خود از قبیل بیکاری، پایین بودن سطح درآمد، سرانه و کمبود درآمد ارزی را پوشش دهند. امروزه مطالعات زیادی در سطح جهان پیرامون توسعه فعالیت های گردشگری به خصوص فعالیت های ورزشی مانند انواع ورزش های زیر دریایی و یا در روی آب در دریاها صورت گرفته است

گردشگران در شهرهای بزرگ جهان و در دورافتاده ترین جنگل ها سیر می کنند، بیابان های آفریقا را در می نوردند و به قصد تماشای پنگوئن ها عازم دماغه های یخی قطب جنوب میشوند. آنها از کوههای هیمالایا بالا می روند و تا عمق بسیار زیادی در داخل دریاهای مرجانی اقیانوس های استوایی غوطه ور می شوند. گردشگران امروزه در همه جا حضور دارند و به راحتی به وسیله ی دوربین های عکاسی و فیلمبرداری، وسایل تفریحی و هم چنین میل سیر ناشدنی شان به دوری جستن از دغدغه های شغلی و کاری زندگی شناخته میشوند. هم اکنون گردشگری به بزرگ-ترین صنعت جهان تبدیل شده است. این صنعت بانی ایجاد شغل برای ۲۰۰ میلیون نفر است و به تنهایی ۷/۱۱ درصد تولید ناخالص ملی را تشکیل میدهد. انتظار می رود در سال ۲۰۰۸، ۷۰۰ میلیون گردشگر تازه وارد وجود داشته باشد. در این رابطه برآورد می شود که این تعداد تا آستانه سال ۲۰۲۰ به ۵/۱ میلیارد نفر افزایش یابد منابع موجود گردشگری در فضای جغرافیایی دریاها می تواند بسیاری از تهدیدها را به فرصت تبدیل کند. در مجموع در گردشگری دریایی، باید از فراغت بعنوان یک روش برای رسیدن به توسعه استفاده کرد. این همراه با مناظر طبیعی، جذابیت های دیگر گردشگری و فرهنگ محلی باشد. توریسم دریاها مزایایی برای ساکنان فراهم می کند، اما تنها تمرکز بر روی طبیعت و محیط نمی کند. آنان همچنین برای جذب مشتری جهت یابی گردیده است. تلاشهایی برای تدارک دیدن یک خدمات بسیار خوب برای بازدید کنندگان صورت گرفته است

۷- منابع

- پارسائیان، دکتر علی و اعرابی، سیدمحمد، جهانگردی در چشم اندازی جامع، ۱۳۷۷، ص ۴۹
- رحمانی، ب. (۱۳۷۵). بنیادهای جغرافیایی اقتصاد ایران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صفحه: ۴۴.
- رضوانی، علی اصغر، جغرافیا و صنعت توریسم، انتشارات پیام نور، ۱۳۷۴، ص ۲۰۴.
- سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (۱۳۸۲)، جغرافیای جزایر ایرانی خلیج فارس (قشم، لارک، هرمز، هنگام)، تهران.
- کو پر کریس - گیلبرت و دیوید، مترجم غمخوار، اکبر، اصول و مبانی جهانگردی، انتشارات فراماد، ۱۳۸۰، ص ۱۷۱.
- محرایان، ع. (۱۳۸۴). صنعت توریسم، چالش‌ها و رهیافت‌ها، نشر کنگره.
- مخدوم، م. (۱۳۷۴). شالوده آمایش سرزمین، انتشارات دانشگاه تهران (چاپ دوم).
- مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، شناسنامه آبادی های کشور، شهرستان نوشهر، سرشماری های ۱۳۸۷ -
- مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، شناسنامه آبادی های کشور، شهرستان نوشهر، سرشماری های ۱۳۸۵.
- هادی زنوز، ب. (۱۳۸۲). تجربه سیاست‌های توسعه در ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، صفحه: ۱۰۲.
- یغمائیان، م. (۱۳۸۲). گردشگری در ایران، انتشارات مرکز تحقیقات میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ایران، صفحه: ۱۶.

- Buckley, R, (2001). Environmental impacts. In D. B Weaver (ed) the encyclopedia of ecotourism. Oxon, UK: CAB international, pp. 379-394.
- Ceballos-Lascurain, Htourism, (1996). economic and protected areas: the state of naturebased tourism around the world and guiedelines for its development. Gland and Cambridge: IUCN.
- Cobett, L.), The conservation status of the dingo Canis Lupus dingo in ustralia,(pp, 9-10). (2001)
- Lauros.P, (1999). Encyclopedia of Science, Gotenborgen Press, vol.33, pp.209
- Narasaiah, M. Lakshmi, Tourism and development, Discovery housing, New, Delhi, 2007
- Williams, P. W. , T. V. Singh and R. Schlüter Mountain ecotourism: Creating a sustainable future. In D. B. Weaver, Ed. The encyclopedia of ecotourism. Oxon, UK, CAB International, pp. 205- 218. 2001

Capacities of marine ecotourism in Qeshm Island

Abstract

The wide and azure area, cultural diversity, the presence of countries with cultural and climatic diversity, the presence of ecotourism attractions, large islands, economic sensitivities, and the centrality of energy exchanges can make this bay one of the most profitable places in the world in terms of attraction and development. Tourist activities become slow. In this regard, Kish Island, as one of the most beautiful islands in Iran, has been placed in the direction of the development of planned tourism activities in the Persian Gulf, identifying the potentials and attractions and capabilities related to tourism activities can be the process of planning in this Improve the field. The purpose of this article is to investigate the ecotourism aspects of the beach and coastal waters of Kish Island with an emphasis on the sports attractions of Ai. Examining all the aspects in the coastal waters of the island is beyond the scope of this article in terms of its scope, but in any way, this article tries to provide solutions by examining the definitions and theories and dimensions and types of marine tourism with an emphasis on Qeshm Island. To spread and develop this phenomenon.

Key words: development of sea tourism, sport-water tourism, Persian Gulf, Qeshm Island.